

leeren, dat van dus gemaakte Patroonen het meeste nut te trekken is.

*Hoe men Patroonen van Hout, Was pleister
Zwavel of Lood maakt.*

BOoven gezegt zynde dat men houten Wassen, en veele andere Modellen, dikwils niet kan ontbeeren, zo zal ik deszelfs behandeliage hier ook ter neer stellen.

Ik stel dan op Papier geteikent te hebben, een Kandelaar die in Zilver, of Goud moet werden gemaakt; En zoek de Patroonen daar toe alleen: door giet middelen te verkrygen, zo laat ik by een draajer (of doet ook wel zelfs) van hout een Pyp draaijen, te weeten van 2 evendikte houtjes op malkander gepent, of gelymt, en stelle de Senters regt midden op te voegen, zo dat, als het houtje na den eys gedraait is, kan werden los gemaakt, en ik myn, van twee gelyken helften verzeekeren.

Is de Kandelaars Pyp rond zo werd die (zonder teegenspreken,) door draaijen heel en al opgemaakt: Maar vier of achtkant, zo draai ik het hout zo dik rond, als myn ontworpen teikeninge: zig overhoeks zou kunnen vertoonen, Kasp, of steek dan de zelve, vier, of achtkant, en op deze manier: zal men altoos regt werk hebben. Dan druk ik een van deeze houtjes in een Vles,
wel

wel vast en net, laat het uitvallen, leg de Vles op een vlakke plank, en giet dat hol vol gesmolten Zwavel, laat die daar een weinigje in staan, giet dan dezelve over de zy daar weer uit, zo zult gy; een halven hollen Pyp hebben, waar na andere, van lood kunnen werden gegooten, dog dit Zwavel model, moet in 't drucken zagt werden behandelt, en kan ook geen de minste warmte verdraagen. Als het gegooten is, blyft de zandt daar dik aanhangen, de welk met waater moet werden afgewassen.

Ook neem ik deeze houtjes het zy beide of een alleen, druk die wel vast, te weten zo: als of ik die wikle gieten, dan neem ik de Vles van malkander, laate de ingedrukte houte Patroonen, met haare vlakke zyden op de eene Vles leggen, zette de holle vles weg, en neem een andere leege Vles, welke op die halve Vles past, daar de houtjes opgedrukt leggen: drukke de zandt daar weer op, dat gedaan zynde: zo hebje 2 holle Vlessen alleens; neemt dan de slechste van deze twee, bestuift die wel met houdts-kool, en drukt daar een andere halve Vles op, zo dat, als die van malkander koomen, die ingedrukte hoogtens, redelyk net zyn, dan zo heeft men de Pyp, van binnen, en buiten, men neemt de hoogtens, of kerns, dan zo veel af, als men 't Patroon, van Lood, dik begeerd, en legt deze kern Vles, op de ongeschondene holle Vles,

te Vles, zo zal men een Pattoon konnen gieten, dat redelyk net zal zyn, om zig van te kunnen bedienen.

Men kan ook tuffen beyde de Vleffen een rand van zulk dik Papier leggen, als men het Lood dik begeert, en dan behoeven de ketrens maat na maate op de zyden, te werden afgenoomen.

Een houte, Wassen, Potaarden of ander gemaakt model, kan van zuiver lood, ten eerften aan twee helften, en goed, hol werden nagegooten, als men dat in een Vles drukt, gedrukt zynde, een geut aansnydt, die zo wyd als 't werk dik is, een wit Papier tuffen beide vleffen leidt, het Lood daar niet heeter (gesmolten) ingied, als dat daar geen Papier in kan branden, en zo ras het in gegooten is, de Vles schielyk het onderfte booven gekeerd, op dat het in gegooten lood, weer kan uitloopen: en die zig met deze manier, wel weet te behelpen, zal geen korter weg vinden; dog zo is deze manier het best te gebruyken, tot Patroonen die regt, en met weinig inkneepen zyn, om dat kromtens, en kneepen het Lood beletten (ingegooten zynde;) weer te konnen uitloopen, men kan in plaats van zand, zig ook van pleister bedienen, welkers behandelinge by de verhandelinge, van 't pleister gieten, kan werden gezien.

Het model dan dus ver, in week Loodt zynde gebroght, zo moet dat wat ten ruyg-
ften

sten werden opgemaakt, (zo van dikter, als netheid,) dat gedaan zynde, giet men die van eenige harder specie af: om nietter te kunnen werden opgemaakt, en beeter tot haar gebruyk te zyn, hier toe neemt een ieder byna wat byzonders, en dat hem best bevalt.

Dog het handelbaarste, en dat ook hartgenoeg tot het gebruyk is, houde ik hallef ordinaar Lood, en half letter Lood te zyn, fyn of malakx Tin, is ook goed; Letterlood alleen is wel 't harst, dog zo broos dat het geen 't minst vallen of buigen kan leiden. En alzo het dikwils gebeurt; dat Looden Patroonen breeken, zo moet men die ook weer kunnen Soldeeren; Daar toe is goed zulke Soldeer, als de Glaasmakers ordinaar gebruyken, en dat hier als harde moet geconsidereert werden, dog de weekste werd gemaakt, van fyn Tin, zuiver Lood, en glans, van ieder evenveel, deze is bequaam om alle loode Patroonen aan malkander te Soldeeren; en ook ongeschonden, weer van malkanderen te laten vallen; alzo gemaklyk, of het fyn Zilver waar, daarom is deze byzonder dienstig; om eevenzydige Patroonen, als Kandelaars Pypen, ermen, en veele andere, op malkanderen te Soldeeren, alzo die aan twee losse helften, niet goed kunnen werden geveylt.

In plaats van Borax, gebruykt hier; hars, kaarsmeer, (of dat het zindelykste is) Salarmono.

larmonijaak, het Soldeeren geschiet soetjes op wat geglommen kooltjes, of met vlam eener Lamp of Kaars.

Zo men de Patroonen herder begeert, dan is 't best! die van goed Kooper te gieten, zo kan men die in alle manieren, zonder schreum behandelen.

Hoe men Pek om op te dryven prepareert.

WAt gemak, en ongemak, wel of kwalik geprepareerde Pek, den dryver aanbrengt, is alle Ponsoen Regeerders kennelyk, en daarom is 't nodig, die na het Saizoen des jaars, en 't werk te reguleeren; in 't generaal moet die des 's winters week, en Zoomers hardt zyn. Men prepareert die van ordinaire Pek, de welke men smelt, en daar dan in roert, roode Bolus, gezeefde As, of drukzant, om die hart te maaken, en Kaars-smeer, Raap-Oly of Verkens Reufel, om de zelve alle Springachtigheid te beneemen, tot uitzetten, of om iets glad op te planeeren, moet die altoos zaft zyn, maar tot opdryven harder, anders wil het werk zyne behoorlyke order niet houden, de nette vermenginge, moet de bevindinge leeren. Het gedenkt myn van dien tyd, als men 't Zilverwerk op zyn Sinees dreef, om het te doen gelyken by de origeneelen, (die alle gekapt, of uytgehouden zyn,) daar toe smolt men Pek, roerde daar in zo veel roode Bolus als men daar in krygen kost, dan wat hars